

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 117/2013-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. februára 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. D., L., zastúpeného advokátom JUDr. L. K., L., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a čl. 46 ods. 1, 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresnej prokuratúry Lučenec vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Pv 604/09 v spojení s vecou vedenou pod sp. zn. 1 Pv 266/11/6606 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. D. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. januára 2013 doručená sťažnosť Ing. J. D. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a čl. 46 ods. 1, 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresnej prokuratúry Lučenec (ďalej len „okresná prokuratúra“) vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Pv 604/09 v spojení s vecou vedenou pod sp. zn.

1 Pv 266/11/6606. Sťažovateľ doplnil svoju sťažnosť podaním označeným ako „*Doplnenie dôkazov k sťažnosti z 07. 01. 2013*“ doručeným ústavnému súdu 28. januára 2013.

Zo sťažnosti, ale najmä z pripojených listinných dôkazov vyplýva, že uznesením vyšetrovatelky Úradu justičnej a kriminálnej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Banskej Bystrici (ďalej len „krajské riaditeľstvo“) sp. zn. KRP-4/0EK-BB-2010 zo 14. apríla 2010 bolo podľa § 206 Trestného poriadku vznesené obvinenie sťažovateľovi a ďalšej spoluobvinenej pre obzvlášť závažný zločin sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 4 písm. a) Trestného zákona. O sťažnosti sťažovateľa proti tomuto uzneseniu rozhodla prokurátorka okresnej prokuratúry uznesením sp. zn. 1 Pv 694/09 z 26. júla 2010 (ďalej aj „prvé uznesenie okresnej prokuratúry“) podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku tak, že ju ako nedôvodnú zamietla.

Prvé uznesenie okresnej prokuratúry napadol sťažovateľ 14. septembra 2010 podaním, ktoré nazval „*žiadosťou o preskúmanie postupu Okresnej prokuratúry Lučenec*“ a adresoval ho Krajskej prokuratúre v Banskej Bystrici (ďalej len „krajská prokuratúra“), ktorá ho podľa obsahu posúdila ako návrh na zrušenie rozhodnutia v prípravnom konaní podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku, o ktorom je príslušný rozhodnúť generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“).

Ďalším uznesením krajského riaditeľstva sp. zn. ORP-922/OEK-LC-2009 zo 6. júla 2010 bolo podľa § 206 Trestného poriadku sťažovateľovi a ďalšej spoluobvinenej vznesené obvinenie pre prečin nevyplatenia mzdy a odstupného podľa § 214 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona.

O sťažnosti sťažovateľa a spoluobvinenej proti tomuto uzneseniu rozhodol prokurátor okresnej prokuratúry uznesením sp. zn. 1 Pv 604/09 z 20. augusta 2010 (ďalej aj „druhé uznesenie okresnej prokuratúry“) podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku tak, že ju ako nedôvodnú zamietol.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta právnu kvalifikáciu skutku, zároveň tvrdí, že druhé uznesenie okresnej prokuratúry je nezákonné, a poukazuje na § 214 Trestného zákona, podľa ktorého sa prečinu podľa tohto ustanovenia môže dopustiť len štatutárny orgán právnickej osoby, prokurista právnickej osoby alebo fyzická osoba, ktorá je podnikateľom. Sťažovateľ v spojitosti s tým vyslovil názor, že „*nesplňa ani jednu zákonnú podmienku*“ na to, aby sa mohol uvedeného skutku dopustiť.

Aj proti druhému uzneseniu okresnej prokuratúry podal sťažovateľ 14. septembra 2010 podanie označené ako „*žiadosť o preskúmanie postupu prokurátora a prokuratúry Lučenec*“ adresované krajskej prokuratúre. Toto podanie bolo krajskou prokuratúrou kvalifikované ako návrh na zrušenie rozhodnutia v prípravnom konaní podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku, o ktorom je príslušný rozhodnúť generálny prokurátor.

Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) rozhodla o návrhoch sťažovateľa (a spoluobvinenej) uznesením sp. zn. IV Pz 106/10 z 22. októbra 2010 (ďalej len „*zrušujúce uznesenie generálnej prokuratúry*“), ktorým podľa § 363 ods. 1, § 364 ods. 1 a 2, § 366 ods. 1 a 2 a § 367 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku vyslovila, že prvým uznesením okresnej prokuratúry, ako aj druhým uznesením okresnej prokuratúry bol v § 176 ods. 2 Trestného poriadku porušený zákon v neprospech sťažovateľa a ďalšej spoluobvinenej, a preto sa tieto uznesenia zrušujú. Zároveň bolo okresnému prokurátorovi prikázané, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Následne po zrušení napadnutých uznesení okresnej prokuratúry generálnou prokuratúrou a vrátení veci na ďalšie konanie a rozhodnutie rozhodol opäť prokurátor okresnej prokuratúry uznesením sp. zn. 1 Pv 604/09 z 18. novembra 2010 o sťažnosti sťažovateľa (doplnenej ďalšími podaniami) tak, že ju znova zamietol ako nedôvodnú a pokračoval v trestnom stíhaní. Predmetné uznesenie považuje sťažovateľ za svojvoľné, nepodložené a nepreskúmateľné, pretože prokurátor sa v ňom podľa neho „*nevysporiadal ani s jedným z dôvodov uvádzaných v mojej sťažnosti a následných jej písomných doplneniach, nereagoval na moje sťažnostné dôvody a poriadne sa s nimi nezaoberal*“. Navyše, toto uznesenie je podľa názoru sťažovateľa v rozpore s nálezmi ústavného súdu

a nerešpektuje ani zrušujúce uznesenie generálnej prokuratúry, keďže sa nevysporiadava s jeho námietkou týkajúcou sa špeciálneho subjektu uvedeného v § 214 Trestného zákona, ako aj s okolnosťou výšky škody v zmysle § 125 ods. 1 Trestného zákona.

Sťažovateľ vyjadruje názor, že *„Bolo len otázkou času, kedy bude vydané uznesenie o zastavení tohto trestného konania. Prehľad krokov vyšetrovateľa a prokuratúry pri zastavení trestného stíhania bol nasledovný:*

1. Vyšetrovateľ rozhodol o zastavení v marci 2012. Presnejší dátum nepoznáme, nakoľko k tomuto dokumentu sme nemali prístup a tak ho ani v prílohe nepredkladáme.

2. Predložil som návrh vyšetrovateľovi na zastavenie trestného stíhania a to dňa 12. 12. 2012...

3. Predložil som žiadosť krajskému prokurátorovi, na osobný dohľad návrhu na zastavenie a to dňa 13. 12. 2012...

4. Obdržal som Uznesenie Okresnej prokuratúry Lučenec o zastavení zo dňa 20. 12. 2012...“ .

Z uznesenia okresnej prokuratúry sp. zn. 1 Pv 266/11/6606 z 20. decembra 2012 pripojeného k sťažnosti vyplýva, že ním bolo podľa § 215 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zastavené trestné stíhanie sťažovateľa (ako obvineného) vedené pre trestný čin nevyplatenia mzdy a odstupného podľa § 214 ods. 1 Trestného zákona, lebo skutok, ktorý mu bol kladený za vinu, nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ zastáva názor, že postupom okresnej prokuratúry vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Pv 604/09 v spojení s vecou vedenou pod sp. zn. 1 Pv 266/11/6606 boli porušené jeho v petite sťažnosti označené základné práva. Sťažovateľ zároveň stanovil výšku škody, ktorá mu mala byť namietaným postupom okresnej prokuratúry spôsobená a ktorá predstavuje 90 000 €. Sťažovateľ tvrdí, že táto suma je *„primeraná jeho postaveniu, pretože v uplynulom období bol popredným developerom na Slovensku, zastával významné postavenie v hospodárskej sfére, bol členom prezídia Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory, členom predstavenstva Slovenskej silikátovej spoločnosti a ďalších niektorých celoslovenských inštitúcií. 16 rokov pôsobil ako predseda*

regionálnej obchodnej a hospodárskej komory so sídlom v L. V medzinárodných inštitúciách zastával niekoľko funkcií. Medzi najvýznamnejšie patrí jeho funkcia v Európskom parlamente podnikov (EURÓPEAN PARLAMENT ENTERPRISES...). Práve po vznesení tohto obvinenia a vykonávaní nespravodlivého postupu, ako aj kriminalizácii mojej osoby som bol do jedného roka zbavený týchto funkcií.“

Sťažovateľ navrhuje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie jeho základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a čl. 46 ods. 1, 2 a 3 ústavy a priznal mu finančné zadosťučinenie v sume 90 000 €. Domáha sa tiež priznania úhrady trov konania v sume 255,72 €.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Ústavný súd konštatuje, že predmetnou sťažnosťou sťažovateľ napáda postup okresnej prokuratúry vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Pv 604/09 v spojení s vecou vedenou pod sp. zn. 1 Pv 266/11/6606 s tým, že napadnutým postupom malo dôjsť k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a čl. 46 ods. 1, 2 a 3 ústavy.

V prípadoch, pri ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich ústavou garantovaných práv alebo slobôd v trestnom konaní, ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že trestné konanie je od svojho začiatku až po koniec procesom, v rámci ktorého sa pri vykonávaní jednotlivých úkonov môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní, ako aj v príslušnej veci konajúcich všeobecných súdov naprávať, resp. korigovať jednotlivé pochybenia, ku ktorým došlo v predchádzajúcich štádiách trestného konania. Preto spravidla až po právoplatnom skončení trestného konania možno na ústavnom súde namietat pochybenia príslušných orgánov verejnej moci, avšak len za predpokladu, že tieto neboli odstránené v jeho dovtedajšom priebehu a mohli vo svojich dôsledkoch spôsobiť porušenie práv a slobôd v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. pozri napr. II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07).

Ústavný súd súčasne zdôrazňuje, že ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je súčasťou systému všeobecných súdov a nepatrí ani medzi orgány činné v trestnom konaní, a preto ich postup spravidla nehodnotí a nezasahuje do neho. Výnimku z tejto zásady predstavuje situácia, keď orgány činné v trestnom konaní, ktoré sú povinné pri svojom rozhodovaní dodržiavať ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantované ľudské práva a slobody, túto podmienku efektívne neplnia. Aj v takomto prípade však platí, že dôvodnosť trestného stíhania a oprávnenosť úkonov, ktoré s ním súvisia, je v prvom rade posudzovaná v rámci sústavy orgánov činných v trestnom konaní, aby v prípade zistenia pochybenia mohli urobiť nápravu už na tejto úrovni. Iba v celkom mimoriadnych prípadoch ak takýmto spôsobom nebola dosiahnutá náprava v priebehu príslušného typu procesu vedeného pred orgánmi činnými v trestnom konaní, resp. súdmi, a sťažovateľ pritom vyčerpal všetky zákonné prostriedky na nápravu namietaných pochybení a na ochranu svojich práv, je ústavný súd oprávnený do veci zasiahnuť.

Zo sťažnosti pritom vyplýva, že vyšetrovateľ „v marci 2012“ rozhodol o zastavení trestného stíhania sťažovateľa súvisiaceho so vznesením obvinenia uznesením krajského riaditeľstva sp. zn. KRP-4/0EK-BB-2010 zo 14. apríla 2010 pre obzvlášť závažný zločin sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 4 Trestného zákona.

Ďalej zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ 12. decembra 2012 predložil vyšetrovateľovi návrh na zastavenie trestného stíhania pre prečin nevyplatenia mzdy a odstupného podľa § 214 ods. 1 Trestného zákona formou účasti podľa § 21 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Sťažovateľ taktiež predložil „žiadosť krajskému prokurátorovi, na osobný dohľad návrhu na zastavenie a to dňa 13. 12. 2012“. Následne okresná prokuratúra uznesením č. k. 1 Pv 266/11/6606-29 z 20. decembra 2012 trestné stíhanie sťažovateľa v označenej veci zastavila z dôvodu, že predmetný skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci.

Z uvedeného je zrejmé, že konanie, ktoré sťažovateľ namieta, vyústilo do rozhodnutia v jeho prospech, keď orgány prípravného konania postupujúc podľa platného právneho poriadku poskytli účinnú ochranu jeho ústavou chráneným právam a slobodám ešte predtým, ako podal ústavnému súdu sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je požiadavka jej smerovania proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza z princípu, podľa ktorého sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní základných práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05, III. ÚS 157/2012).

Účelom konania pred ústavným súdom nie je posudzovať ústavnosť konaní a rozhodnutí, ktoré už nemajú materiálny dopad na právne postavenie sťažovateľa, ale jeho účelom je poskytnutie reálnej ochrany jeho základným právam. V okolnostiach daného

prípade je zrejmé, že sťažovateľ v konaní pred orgánmi činnými v trestnom konaní dosiahol úplnú nápravu, pokiaľ ide o namietané pochybenia v postupe okresnej prokuratúry, keďže trestné stíhanie proti nemu boli v dôsledku jeho procesnej aktivity a účinnej obrany jeho práv zastavené. Námietky sťažovateľa boli teda samotnou okresnou prokuratúrou v konečnom dôsledku akceptované, z čoho možno vyvodit' záver, že náprava vo vzťahu k namietanému porušeniu práv sťažovateľa bola v danom prípade dosiahnutá ešte v priebehu príslušného typu procesu vedeného pred orgánmi činnými v trestnom konaní. Vzhľadom na to už v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu namietaný zásah do práv sťažovateľa nemohol trvať.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť zistenie, že namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Ústavný súd vychádzajúc z uvedeného rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, že sťažnosť odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Ústavný súd ďalej dodáva, že sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha aj priznania finančného zadosťučinenia, avšak z pozície poškodeného, t. j. z titulu náhrady spôsobenej napadnutým postupom okresnej prokuratúry v označenom konaní, čo zjavne vyplýva z odôvodnenia sťažnosti. Keďže je zrejmé, že v konaní pred orgánmi prokuratúry bol sťažovateľ v konečnom dôsledku úspešný, ústavný súd z toho vyvodzuje, že skutočným dôvodom podania sťažnosti je dosiahnutie priznania náhrady škody. Nárok na priznanie finančného zadosťučinenia podľa čl. 127 ods. 3 ústavy však nemožno stotožňovať s náhradou škody spôsobenej orgánom verejnej moci, vo veci ktorej konajú v mene štátu

orgány uvedené v § 4 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“)

Ústavný súd opakovane vyslovil, že o nárokoch na náhradu škody nerozhoduje. Vo veci náhrady škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. konajú v mene štátu orgány uvedené v § 4 tohto zákona s tým, že ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uspokojí iba jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti alebo ak príslušný orgán písomne oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde. Takýmto súdom je však všeobecný súd, teda nie ústavný súd v konaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Takýto postup zodpovedá doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu (napr. II. ÚS 71/04, IV. ÚS 380/2011). Uvedené skutočnosti zakladajú zároveň dôvod na odmietnutie sťažnosti aj pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

Z týchto dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia. Vzhľadom na to nepovažoval už za dôvodné zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. februára 2013